

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL TELŠIŲ RAJONO APYLINKĖS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 27 d. Nr. AT-P-32-8-10
Klaipėda

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-21 pavedimą Nr. P-32-8

Auditą atliko:
Vyresnioji valstybinė auditorė Regina Urbelienė (grupės vadovė)
Valstybinio auditoriaus padėjėja Jūratė Brinienė

Auditas pradėtas	2009-01-21
Auditas baigtas	2009-02-27

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo	6
1.3. Dėl vienkartinių priemonių teisėjams skyrimo	7
1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	8
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	9
2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemonių	9
2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo	10
2.3. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų	10
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	11
3.1. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemonių skyrimo	11
3.2. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vienkartinių piniginių išmokų skyrimo	12
3.3. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	12
4. Rekomendacijos teismui	13

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko vyresnioji valstybinė auditorė Regina Urbelienė ir valstybinio auditoriaus padėjėja Jūratė Brinienė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Telšių rajono apylinkės teismas (toliau – teismas), adresas: Kęstučio g. 3, 87121 Telšiai. Identifikavimo kodas – 191448854.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Rimantas Žilevičius, vyresniaja specialiste (finansininke) dirbo Aldona Lengvinaitė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymo Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-32-8.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito metu vertiname teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 1 502,0 tūkst. Lt (iš jų – 971,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programai vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ – 1,0 tūkst. Lt (iš jų – 0,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyti 59 tūkst. Lt (iš jų: 45,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 14,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė programą „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2), kuriai teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 1 503,0 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 971,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 301,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2008 metais Teisėjų atlyginimų įstatymo⁵ nuostatomis įgyvendinti (teisėjų darbo užmokesčiui padidinti ir vienkartinėms priemokoms) teismas panaudojo 43,0 tūkst. Lt (iš jų 32,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinės priemokas) ir 10,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų, arba 16,0 tūkst. Lt mažiau nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 2,5 tūkst. Lt, debetinis įsiskolinimas – 0,7 tūkst. Lt.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁶.

Teisme atlikome savarankiškas audito procedūras darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų apskaitos srityje. Auditą planavome ir atlikome taip, kad gautume įrodymus, kuriais pagrįstume teismui 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumo vertinimą.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2007 m. gruodžio 6 d. įstatymo Nr. X-1353, 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 6 d. nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008 m. lapkričio 6 d. Nr. X-1771.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

PASTEBĖJIMAI

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 6 teisėjų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 443,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 137,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 358,4 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 111,0 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁷).

– 85,5 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 26,5 tūkst. Lt nuo jo paskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms, (iš šių sumų – 10,4 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemokoms ir 3,2 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad *nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d.* teisėjų darbo užmokestį teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus⁸, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės⁹ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius, ir nustatė tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymą¹⁰ teisėjų darbo užmokestis turėjo būti nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo užmokestis iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas

⁷ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008 m. lapkričio 6 d. Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

⁸ Teismų tarybos 2003 m. kovo 7 d. nutarimas Nr. 84, 2003 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 113; 2004 m. balandžio 2 d. nutarimas Nr. 207.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 96 straipsnio 1 dalis.

Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu¹¹, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹² nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo dienos. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d.¹³ nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teismo teisėjų darbo užmokesčiui – 358,4 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms – 111,0 tūkst. Lt panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

Pažymėtina, kad 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Teisėjų atlyginimo įstatymas¹⁴, kuris nustato teisėjų atlyginimo dydžius ir jų skaičiavimo tvarką.

1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo

Teismų įstatyme¹⁵ iki 2008 m. rugsėjo 1 d. galiojo nuostata, kad teisėjams už pareigų vykdymą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis atlikti teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, vykdymą gali būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų.

¹¹ Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas, 2000 m. rugpjūčio 29 d. Nr. VIII-1904 (su vėlesniais pakeitimais).

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 birželio 24 d. nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹³ 2008 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1,2,3,4,5,7 straipsnių ir Įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymas Nr. X-1773.

¹⁴ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008 m. lapkričio 6 d. Nr. X-1771.

¹⁵ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 1994 m. gegužės 31 d. Nr. I-480 (su vėlesniais pakeitimais), 98 str. 2 d.

Šių atostogų tvarką nustato Vyriausybė. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu¹⁶ patvirtino Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarką (toliau - tvarka).

Teisme teisėjai poilsio ir švenčių dienomis budi pagal teismo pirmininko patvirtintus grafikus. Budėjimo poilsio ir švenčių dienomis apskaita vedama Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, kuriuose žymimas budėjimo laikas valandomis. Už aštuonias budėjimo valandas suteikiama viena papildomų kasmetinių atostogų diena, tačiau kitas teisėjų darbo laikas po darbo valandų, t.y. viršvalandinis darbas nežymimas ir neapskaitomas.

Teisme teisėjams už budėjimus 2007-2008 metais poilsio ir švenčių dienomis buvo suteiktos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, už kurias 2008 m. buvo apskaičiuota 20,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų.

Nustatyta, kad teisėjams už pareigų vykdymą poilsio ir švenčių dienomis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁷ patvirtintos Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkos 8 punktu, atostogų laiku buvo mokamas vidutinis darbo užmokestis ir už budėjimus teisėjams suteiktos papildomos kasmetinės atostogų dienos neviršijo 14 kalendorinių dienų per metus.

Pažymėtina, kad nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. Teismų įstatymas¹⁸ teisėjams papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo už pareigų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis jau nenumatė ir naujos papildomos atostogos teisėjams vadovaujantis minėtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁹, kuris buvo priimtas Teismų įstatymo²⁰ 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis įgyvendinti, negalėjo būti suteiktos.

Audito metu nustatyta, kad teisėjams po 2008 m. rugsėjo 1 d. papildomos mokamos kasmetinės atostogos už budėjimus nebuvo suteiktos.

1.3. Dėl vienkartinių priemokų teisėjams skyrimo

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

¹⁸ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 98 straipsnis (2008-07-03 įstatymo Nr. X-1685 redakcija).

¹⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

²⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija).

pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Teisėjų taryba nutarimu²¹ patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašą 2008 metams.

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalimi ir Teisėjų tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. nutarimo Nr. 13P-211-(7.1.2) 5 punktu, 2008 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. P-33 už darbą po darbo valandų, už budėjimą poilsio ir švenčių dienomis, skyrė vienam teisėjui – 21,1 procento, penkiems teisėjams – 24,8 procento pareiginės algos dydžio vienkartinės priemokas, kurioms buvo panaudota 10 361,0 Lt ir nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms – 3209,8 Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisme nei darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, nei kituose vidaus dokumentuose 2008 metais nebuvo vedama teisėjų atliekamo darbo po darbo valandų (viršvalandinio darbo) apskaita.

Teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita, kai pagal Teismų įstatymą²² iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. teisėjams buvo numatytos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, buvo reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²³ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustato, kad kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisyklės. Šio straipsnio 6 d. nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas yra žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Atsižvelgiant į tai, kad teisme nėra nustatytos teisėjų viršvalandinio darbo, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, apskaitos tvarkos, kurios turėtų užtikrinti tiksliai kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko apskaitą.

1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Prieš tai buvo minėta, kad 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Taip pat šiame įstatyme yra nustatyta, kad

²¹ Teisėjų taryba 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

²² Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija) 98 str. 2 d.

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Išskyrus 1.3 punkte nurodytą pastebėjimą, reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 metams buvo patvirtinta dvylika valstybės tarnautojų pareigybių, 2008 m. gruodžio 31 d. užimtos visos valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 490,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 61,1 tūkst. Lt priedams, 1,5 priemokoms, 23,8 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 115,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme²⁴ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Valstybės tarnybos įstatymu²⁵ nustatytus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu²⁶ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai nebuvo skirti. Įstatyme²⁷ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neviršijo 60 procentų pareiginės algos²⁸, o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma neviršijo 70 procentų pareiginės algos²⁹.

²⁴ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

²⁵ Ten pat, 3 priedas.

²⁶ Ten pat, 25 str. 1 d. 1, 2, 5 p.

²⁷ Ten pat, 26 str. 1 d. 1, 2, 3 p.

²⁸ Ten pat, 26 str. 3 d.

²⁹ Ten pat, 23 str. 2 d.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo

Valstybės tarnybos įstatyme³⁰ nustatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybė³¹ patvirtino Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas). 2008 m. teisme valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos buvo skirtos, laikantis patvirtinto aprašo, t.y. vienkartinės piniginės išmokos neviršijo 100 procentų nustatytos valstybės tarnautojų pareiginės algos. Teismo pirmininko 2008 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. P-31 „Dėl vienkartinių išmokų“, vadovaujantis 1999 m. liepos 8 d. Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 27 str. 2 d. 3 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimu Nr. 1167 patvirtinto „Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo“ 2.3 punktu valstybės tarnautojams buvo paskirta 23,8 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia nuostata nebuvo įforminta kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuris įstatymų nustatyta tvarka skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“.

Pažymėtina, kad teisme valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

2.3. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu³² apylinkių teismai nuo 2008-05-01 buvo priskirti III įstaigų grupei (iki minėtos datos – IV grupei). Teismo valstybės tarnautojų kategorijos po minėto įstatymo įsigaliojimo nebuvo keičiamos, nes jų turimos kategorijos buvo ne mažesnės už III įstaigų grupės valstybės tarnautojams nustatytas minimalias kategorijas.

³⁰ Ten pat, 27 str. 2 d.3 p.

³¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

³² Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas, 2008 m. balandžio 24 d. Nr. X-1511.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. pagal etatų sąrašą patvirtinta 10 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių, dirbo 9 darbuotojai.

Teismas 2008 metais panaudojo 201,3 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 17,7 tūkst. Lt priemokoms, 10,2 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 47,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

3.1. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo

Teisme darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³³ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų.

Audito metu nustatyta, kad teismo pirmininkas 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. P-32 2008 metams skyrė 80 procentų tarnybinio atlyginimo dydžio priemoną darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, už atliekamas papildomas pareigas ir 2008 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. P-25 tam pačiam darbuotojui skyrė 32 procentus tarnybinio atlyginimo dydžio vienkartinę priemoną už laikinai nesančio nuo 2008-08-11 iki 2008-09-11 darbuotojo pareigų atlikimą bei papildomų darbų vykdymą. Pažymėtina, kad priskaitytų 2008 m. spalio mėnesį priedų ir priemokų suma minėtam darbuotojui sudarė 112 procentų tarnybinio atlyginimo dydžio, t.y. buvo paskirta neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511, 5.2 p. nuostatas, kad bendra priedų ir priemokų suma neturi viršyti darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio.

Teisme 12 procentų viršijanti darbuotojo tarnybinį atlyginimą priemoną buvo skirta nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 5.2. punkto nuostata, kad bendra priedų ir priemokų suma neturi viršyti darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio.

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

3.2. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vienkartinių piniginių išmokų skyrimo

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime³⁴ nustatyti atvejai, kada galima mokėti vienkartinės pinigines išmokas, skirtas darbuotojams skatinti. Teismo pirmininko 2008 lapkričio 24 d. įsakymu Nr. P-31 „Dėl vienkartinių išmokų“, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511, 5.4.3 punkto nuostata, už nepriekaištingą darbą 2008 m. švenčių proga teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, buvo paskirta 10, 2 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

Pažymėtina, kad vienkartinės pinigines išmokos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

3.3. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teismas 2008 metais panaudojo 48,8 tūkst. Lt, iš jų: 34,4 tūkst. Lt valstybės tarnautojų ir 14,4 tūkst. Lt darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio lėšų kasmetinėms atostogoms, kompensacijoms už nepanaudotas kasmetines atostogas ir už papildomas poilsio dienas apmokėti. Teismas valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, apskaičiuojant darbo užmokestį už kasmetines atostogas, kompensacijas už nepanaudotas kasmetines atostogas, apmokėjimui už papildomas poilsio dienas pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 204 str., 2008 metais į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą neįtraukė vienkartinių piniginių išmokų.

Taip buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³⁵ patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 3.5 punkto, pagal kurį į vidutinį darbuotojo darbo užmokestį įskaitomos darbuotojams skatinti skirtos vienkartinės pinigines išmokos, pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai (valstybės tarnautojams) ir 6.6 punkto, pagal kurį vienkartinės pinigines išmokos į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos imant 1/4 bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis ir suma dalijama iš skaičiuojamojo 3 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo grafiką. Dėl šios priežasties valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, mokėjimai už kasmetines atostogas,

³⁴ Ten pat, 5.4 p.

³⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 650.

kompensacijas už nepanaudotas kasmetines atostogas ir už papildomas poilsio dienas buvo apskaičiuoti neteisingai.

Atsižvelgiant į tai, kad apskaičiuojant vidutinį darbo užmokestį kasmetinėms atostogoms, teisme nebuvo laikomasi Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 3.5 ir 6.6 punktų, negalėjome patvirtinti šių panaudotų 48,8 tūkst. Lt valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, apskaičiuoto darbo užmokesčio už kasmetines atostogas, kompensacijų už nepanaudotas kasmetines atostogas ir už papildomas poilsio dienas, teisingumo.

4. Rekomendacijos teismui

1. Imtis priemonių valdyti rizikas, susijusias su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.
2. Sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.
3. Apskaičiuojant valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal sutartis, vidutinį darbo užmokestį, įskaityti šiems darbuotojams skatinti skirtas vienkartinės pinigines išmokas ar vienkartinius priedus.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Klaipėdos skyriaus vedėja

Meilutė Gudaitytė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Regina Urbelienė